

Az S.M.S. Novara gyorscirkálása

Hozzáadta: olaf
2004. október 20. Szerda 19:34
Utolsó frissítés 2009. május 04. Hétfő 20:59

1915. január 10-én Állottalk szolgálatba a Novara gyorscirkálása, az Admiral Spaun osztály negyedik, egyben utolsó tagjaként. A hajó első parancsnoka nagybányai Horthy Miklós sorhajókapitány volt. A parancsok véglegesítéséről fennmaradt irraténet szerint egy vacsora alkalmával Anton Haus tengernagy Ágy szót irrsához: "Horthy rátermett, Állalk alkalmas tiszt Áll mindig szerencsés; adjuk hát neki a Novarát."

Á

Á

A Novara végzete bocsátása 1913. február 15-én

Á

A hajó múlt ellenfelek bizonyult az Antant hasonló egységeinek. Azoktól csak tüzér tekintetben maradt alul, a sebességi felállás ellenzett. Az alábbi táblázat a tőpus jellemző adatait mutatja be.

Á

Műszaki adatok:

Á

Készítők:

Ganz és társa Danubius Gép-, Wagon és Hajógyár Rt Fiume

Gerincfektetés:

1912.02.09.

Víz-zsebocsátás:

1913.02.15.

Szolgáltatás dátuma:

1915.01.10.

Hosszúság:

130.6 m0

Szélesség:

12.77 m

Merőleki magasság:

5.29 m

Vázkiszorítás:

3946 t

Meghajtás:

16 Yarrow széntszelcső kazán (771 tonna szén-, 635 tonna brikett rakérral), 2 db Melms-Pfenniger gőzturbin (30.178 shp), két hajócsvarral.

Sebesség:

30-35 csomó

Határterjedés:

24 csomóval 1600 tengeri mérföld

Érték:

Á

Érték

6 cm

Ágyapjzs

4 m

Parancsnoki torony

5 cm

Fedélzet

2 cm

Fegyverzete

Á

Fő fegyvere

9 L/10x50 cm Készítette: Skoda

Gyorstűzelők

1

Légvédelmi tárgy

1 L/7x50 cm Skoda

Gépígyő

8

Torpedvető csővek

6 L/53.3 cm 3 Pelloni-Kraut iker torpedvető csővek

Légnyőge

320fő +20 tiszta

Testvér hajó
Admiral Spaun, Saida, Hellgoland,

Kétszázéve
10.000.000 K

Á

A háború májra egy éve tartott. Az antant a Dardanellákat ostromolta, nehézköz helyzetbe hozta Törökországot. A német vezetés párába kétoldalt 3 UB típusú tengeralattjárót vasúton. Ezekkel az egységekkel próbálták meglepni az antant erőkét és megsemmíteni a török flottaerőket. A tengeralattjárók határsugara nem tette lehetővé, hogy a Törökországi gégecsatorna utat saját erejükkel tegyék meg. A német hadvezetés körbeszárta a csatornát. A csatorna kir. flotta egységei vontatták el kb. fél tonna pórtékot a tengeralattjárók kábelzása alá elsőként UB 8 futott ki a Novara vontatásában 1915. május 4-én. A gyorscirkáló kábelzása vitorlavásznat feszítettek és felfüggesztették a sodronyból kábelvezetést kábelvezeték, így a csatorna zavarok nélkül a messziről tehergázszállítás sziluettjét mutassa. Rávid úton egy német matróz beleesett a vízbe és eltűnt, majd a tengeralattjáró rára hibát jelentettek, így visszafordultak. Május 4-én újra kifutottak. Az úton minden problémát megoldottak az ortantáriszoroson. 6-án 8 órára úton francia rombolóraj kezelettel felállt. Az UB 8 kábelvezeték eloldották és az lemerülve tovább indult. A gyorscirkáló a csatorna felé fordult, és teljes gázzal megindult hazafelé. A franciák rádióztatták a cirkálókat, hogy a szorosban várják el a Novara úton. Horthy azonban új szállítás nem voltak gázvezetékek és mielőtt elvághatták volna a hazafelé vezető utat betárolt az Adriára és 7-én horgonyt vetett párában.

Á

Á

1915 május 23-án Olaszország határát zent a Monarchiának. Aznap este a flotta hatalmas támadást hajtott végre az olasz partok ellen. A Novarának a Scharfschütze romboló és 4 torpedónaszád kábelvezetékben Porto Corsini felé. A keskeny csatorna partján telepített laktanyák elpusztítása miatt a romboló farral előre hatolt be a csatornába, és a csatorna oldalra fordult. Ez alatt a Novara előre 2000, majd 1000 méterre is megkezdte a támadást a tengerpárti erődírmények ellen. Ezzel tehermentesítette a szoros csatornában, meglehetősen korlátozott körülmények között harcoló romboló. Novarát találatok érték, von Persich sorhajóhadnagy, torpedótiszt a tengerbe egy ártatlanul vesztette, tengerben súlyosan megsebesültek. Horthy ekkor cirkálóban kezdte vezetni a Novarát, és nem tájékozott a part felé, amíg a romboló ki nem jött a csatornából, feladatának befejezése után.

Június 17-én Kifutottak párából a Novara és az Admiral Spaun gyorscirkáló, a Wildfang, az Ulan, a Scharsschütze, az Uskoke romboló, valamint négy torpedónaszád kábelvezetékben. Először a Trieszti felé a csatorna felé, majd olasz partok felé vették az irányt. Rimini magasságában találkoztak a Sankt Georg vezette csoporttal, melyet a Szigetvár cirkáló és négy torpedónaszád alkotott. A Sankt Georg a Rimini kikötő csatornája és annak hádjait látta, Szigetvár a Novara támogatásával Fano és Pesaro katonai célpontjait vette támadás alá. A Novara csoport visszatérő becsapottrombolta Tagliamento jelzőállomását, majd pára felé indultak.

Július 27-én a Horthy Miklós sorhajókapitány vezette kábelvezeték Ancona felé 20 mérföldre megállt. A Novara kábelvezeték csanakot bocsátott vízbe bombával és benzinnel megrakva az Anconát bombázza vízre a zirepelt a gőpek ellátására. A csanakok részére egy torpedónaszádot hagytak hátra. A kábelvezeték tovább indult Ancona felé, ahol látta a vasúti viaduktot és a rakományt. Ezután tovább hajóztak Senigaglia felé és hasonló célpontokat pusztítottak el. Fanonál találkoztak az Admiral Spaun csoporttal és visszaindultak a csanakokhoz. A csanakok felétele után pára felé vették az irányt, ahova minden kábelvezeték sebb esemény nélkül megérkeztek.

1915 őszén a kézponti hatalmak döntő offenzívát indítottak Szerbia ellen, Anton Haus tengernagy a Novarát a Cattarai felé vezényelte. December 5-én, hajnali három órakor a Novara négy romboló és három torpedónaszád kábelvezetékben kifutott a Cattarai felé, hogy San Giovanni di Medua Montenegró felé utazni. A csanakok részére egy torpedónaszádot hagytak hátra. A kábelvezeték tovább indult Ancona felé, ahol látta a vasúti viaduktot és a rakományt. Ezután tovább hajóztak Senigaglia felé és hasonló célpontokat pusztítottak el. Fanonál találkoztak az Admiral Spaun csoporttal és visszaindultak a csanakokhoz. A csanakok felétele után pára felé vették az irányt, ahova minden kábelvezeték sebb esemény nélkül megérkeztek.

tudták az osztrák-magyar hajók benyomultak a kikötésbe, mindent leromboltak, elsüllyesztettek nyolc teherhajót tizenegy májsikat felgyújtottak. A teljes utánpótlás, amely a Szerb hadsereg volt, elpusztult. Sikeresen selyos csapást mérni az ellenségre. Montenegró ereje megtört, 1916. január 13-án békét köt.

1916. január 27-én a Novara az Orjen és a Csepel rombolókkal kifutott, hogy zavarja az ellenség hajóforgalmát. Rávidesen a kőromboló gőphiba miatt visszafordult, így a gyorscirkáló egyedül hajózott tovább. Este 5 óra láttól hajórom cirkáló és több romboló közötti ütköztetés ellenében egységével találkozott. A tenger elől visszafordult és visszabízisáira. Hamarosan a hajót pártba vezényelték karbantartásra.

Az Antant, az egyre jobban erősödő osztrák-magyar-német tengeralattjárók tevékenység miatt úgy döntött, hogy elzárja a meglehetősen keskeny Otrantói szoros az Adria bejáratánál. Ezt felfegyverzett halászhajók végezték, amelyek az alsódróny hajókat vontatták a víz alatt, amelyekre aknák voltak erősítve, azok a tengeralattjárók, amelyek beleakadtak a hálóba, csak selyos sörények ellenében kiszabadulni, vagy elpusztultak a személyzetével együtt. A felszínre rombolók biztosították a halászgőzvetőket.

A nagyjavítás után a Novarát Cattaróban vezénylik. 1916. július 8-án este felderítésre indul az Otrantói-szorosba. Nagy felfegyverzett halászgőzvetővel találkozott, amelyeket rávid távzharc után elsüllyesztett. Másnap a hazafelé hajózási cirkáló ellenében egységek támadták meg, és igyekeztek az utat elvágni. A hajó sebességi fűlény segétségre kérte csónak repülői azonban keresztül hűzzék az ellenség szíjmentésit, és sikerült gon befutnia Cattaróba. Az év folyamán a cirkáló több bészét próbált hasonlósá támadást végrehajtani, de látható nyos sikereket nem ért el.

1916-végén a hadi helyzet kíváló volt, a szárazföldön az olasz front kivételével mindenhol ellenség területek álltak a birodalom katonái, Oroszország lengyelek által lakott részei, az egész Szerbia és Montenegró, Belgium, az észak-keleti Franciaország a kőzponti hatalmak birtokában volt. Kivétel a románokat Erdélyben, és elfoglaltuk Románia felét Bukaresttel együtt. Vághatós volt, hogy Románia és Oroszország közösen foglalkozzon a tenger császárja és királyi flotta szilárdan tartotta nem csak a hazai partokat, de az utánpótlások szíjmentésére nagyon fontos montenegrói partokat is. Biztosítva volt a tengeralattjárók kijutása a Földközi tengerre, hadikikötésüket nem fenyegette veszedelem. Pápa, Sebenico, a Cattarói bázis a flotta szilárd, áthatolhatatlan védelmében áll. A francia Leon Gambetta és az olasz Garibaldi páncélos cirkáló és elsüllyesztése óta a nagy antant hajók nem merészkedtek Adria vizeire. A német és osztrák-magyar tengeralattjárók szilárdan tartották a Dardanellák és a Boszporusz bejáratát. Az angol támadásokat ezen a harctéren is visszaverték a kőzponti hatalmak. Mindezek ellenében azonban az antant sokkal jobb helyzetben volt, mivel földrajzi helyzetük és az amerikai segétségek kőszárházak a gyarmatokhoz, nyersanyagforrásokhoz vezetett utakat a kezében tartotta. A kőzponti hatalmak viszont kőrtől voltak zárva, és győzelmeik ellenében is el voltak zárva a világi nyersanyag bázisaitól, amelyek kincseit nem csak az ellenség, de még a semleges államok teherhajtás is az antant részére szállításuk. A német hadvezetés úgy látta, hogy az idáig ellen dolgozik, így a hajóborító vége ellenében minál hamarabb befejezésre szeretnék volna elöni. 1917 január 31-én a kőrtlan tengeralattjárók hajtású. Február 1-én, olyan hadművelet területek tekintete Anglia, Franciaország és Oroszország partjai közeli vizeket, valamint a Földközi-tenger keleti részét kőlétnek medencéjében, amelyben minden ellenségeset és semlegeset egyaránt figyelmeztetés nélkül elsüllyeszt. 1917 nyárára kezdett fokozottan megújulni a hadviselési mód eredménye. Az angol csapatok akadozva kapták az utánpótlást, Anglia névelkvélelmiszerei kőzdelt. Vájlászaként a fokozták a tengeralattjárók elleni kőzdelmet. Így az Otrantói szorosban az eddig lazább hálóvetést ártó rhesetlenség kezdte kiápteni. Rengeteg halászgőzvető, szíjmental romboló, kis cirkáló csoportosított ide, kőkőletes-tettek a riasztásrendszert, Otrantóban repülőteret ápt-tettek. Az Adria kezdett bezárni a tengeralattjárók, és a felszínre hajók szíjmentésére.

Ezért vált a kőtszakság az otrantói zárószóromboló, mely akcióra 1917. május 14-én este kezdődött. No Saida, Helgoland cirkáló és antenna rádjait megkötötték, így a sziluettköz az olasz Indomito romboló osztályhoz hasonlóan. A cirkáló és szővőtelés ellenében a hajnali órákban a hálóvetés kővetés, hálóm kővetésben és szinte ugyanabban a pillanatban szőltak meg a győztes tőzet ződ-tva az ártóvetont és vőd: hajókra, azonnal elsüllyesztettek 12 hajót, 9 hajót harc és mozgás kőptelenség tettek, ugyanakkor az elsüllyedt hajók személyzetéből 72 embert mentettek ki a tengerből. A Novarára ebből 6 hajó és elsüllyesztése, 5 megrongálása és 35 ember kimentése jutott. Az utótkövetés végredményeként a hálóm hajó rávid, gyors akcióját hálóvetés mint egy ártó dőnek a megsemmisítését okozta. Ugyanakkor a kővetésen hálóvetés Csepel és Balaton rombolók is harcba kerültek és a Csepel az olasz Borea romboló elsüllyesztette. A Balaton pedig a romboló által kőrt hálóm szállítás-tás hajó kővetés selylyesztett el egyet, a májsik kettőéve elmenekült el. Rombolóink visszafordulva minden zavaró esemény nélkül visszatértek Cattaróba.

Ezeket az eredményeket a saját egységeink veszteség nélkül a kőrt el, feladatuk elvégzése után hazaindultak

Hamarosan a császárszájri Ács királyi egységnek a tüzérségileg napszerű erősebb Antant hajó csoport járta el az hatalmas tüzérség kezdődött. A Novarát - felismerve - fokozott alázattal vették az ellenséges hajók. 15 centiméteres Ágyúikkal leadott lövésekkel már akkor tüzérségi eltaláltak, amikor az máig láthatóan sem jutott a nagy távolság miatt, Horthy ekkor - a tengeri háborúk tüzérségében elszárat - mesterségesen kifejlesztett, amelynek leple alatt 8000 méterre közelítette meg az ellenséget, majd a közelből hirtelen kitörve füstöt zúdított rá. Ekkor azonban Novara súlyos találatokat kapott. Az első tiszt, Szuborits József Ács tüzérségi katonája meghalt, majd az egyik löveg repült a tengerbe teljes kezelésszerűvel. Nem sokkal ezután a parancsnoki hidat teljesen romba döntötték, egy 15 cm-es gránát repeszei megsebesítették Horthy Miklóst is. Végezetül, amikor egy közelítő 15 cm-es gránát a tüzérségi kazánházat Ács füstölölt a gázcsöveket, a hajó néhány perces lassulást követően mozdatlan cölöpönként az ellenségnél. Az pedig végzet zúdított a körüljáró. A Helgoland teljes erőre kapcsolva, Ács az ellenség felé rohammal magára vonta a füstöt. A Saida közelében a mozdatlan Novarát tüzérségi próbák között utánvontatva közelítette Ács elindult vele a hazai kikötés irányába, közelében tovább. Az ellenség azonban elrejtett, majd ritkulni kezdtek a lövések, Ács az Antant hajók elbámultak, majd megfordulnak, Ács az ellenkező irányban eltértek a harcortól, Budapest csatahajó Ács a Sankt Georg páncélos körüljáró tüzérségi határon hirtelen rombolás károsan a Cattaróban Catta Ezek biztosítása mellett az új továbbbi része Cattaróban biztonságban telt el.

A Novara az otrantói-füstöt után

Á

A Novarát a Saida vontatja az otrantói csatában hazafelé. Hirtelen a közel körüljáró fedezve Helgoland

Á

A Novara sorsát a javítások a szárazdokkban.

Á

A Novara sorsát a javítások a szárazdokkban

A Novara felvezete. Jól láthatóak a 10 cm-es Ágyúikkal Ács a torpedóvetés csövek. A közelhatárt vizsgáló tiszt Horthy Miklós.

A harcok után a sebesült Horthyt eláptették. A Novara parancsnokát herceg Lichtenstein fregattkapitány vette Ács maradt az a háború végéig. Máig ebben az évben a hajó kijavították, de jelentősebb harci eseményekben nem vett részt.

1918. február 2-án kirobbant Cattarói matroz felkelésben a körüljáró is részt vett, de amikor a szociális helyzet javítását követően nemzetiségi igazságszolgáltatás ment át a matrozok visszaadták a hajó a tisztok kezébe Ács kifutott az Árból.

1918. április 6-án, 22-én, Ács 23-án támadta az olasz partokat. Részt vett az utolsó támadási károsan, amely az otrantói jár szétzúzta a cölöpöt meg június 8-án. Ebben az akcióban súlyosította el egy olasz MAS a Szent István csatahajó. 1918. október 30-án a császári támadta a flottát az Ájonnan alakult Szerb-Horvát-Szláv Államnak A Novara egy rövid ideig ezen Állam zászlaja alá került.

1919 Franciaországig kapja meg. 1921. október 17-én nevét Thionvillere váltóztatták, és a francia haditengerészetben szolgált 1941-ig. 1941-ben eladták és szétbontották.

Felhasznált irodalom:

- Csonkarti Károly: Horthy, a tengerész; Zrínyi kiadás 1993
- Csonkarti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerésze
- Kiss Csaba: A Császári és Királyi flotta kőzirat
- Szimon Miklós: Hogyan lett egy kenderesi kismemesi gazdálkodó fia az Osztrák - Magyar Haditengerészet főparancsnoka? Csata az Adrián Horthy Miklós irányításával. A Szent István csatahajás elsőlyedése

www.hszk.bme.hu/_vb021/kukmain.html

Kapcsolódó anyag : Wikipedia